

Trend- en rangordemethode

Elke indicator wordt op twee manieren gepresenteerd. De eerste geeft weer hoe Nederland zich ontwikkelt en is een evaluatie van de trend vanaf het jaar 2000. De tweede geeft aan waar Nederland internationaal staat, meer concreet, ten opzichte van de andere EU-landen.

De ontwikkeling in Nederland vanaf 2000

Voor het bepalen van de ontwikkeling in Nederland zijn twee aspecten van belang. Eerst moet de trend bepaald worden. Daarnaast moet bepaald worden of de ontwikkeling van een indicator, in een duurzaamheidsperspectief, positief of negatief is.

Voor het bepalen van de trend van indicatoren wordt gebruik gemaakt van een regressie op basis van Ordinary Least Squares. Het resultaat van het regressiemodel is vervolgens getoetst met een betrouwbaarheidsinterval van 95 procent. Op basis van deze toetsing is bepaald of de coëfficiënt van de berekende trendlijn daadwerkelijk significant afwijkt van nul. Is dat het geval, dan wordt de jaarlijkse procentuele ontwikkeling berekend. Dat percentage is dan de waarde van de resulterende coëfficiënt. Een voorbeeld is de indicator voor het opleidingsniveau in Nederland. Deze wordt gemeten met het percentage Nederlanders met minimaal hoger voortgezet onderwijs. Regressieanalyse resulteert in een significante trendlijn, waarvan de coëfficiënt gelijk is aan 0,009. De jaarlijkse toename is in dat geval gelijk aan 0,9 procentpunt.

Als de indicator een andere eenheid heeft, dan wordt het regressiemodel gebruikt om de waarde in het jaar 2000 te berekenen. Vervolgens wordt de procentuele verandering bepaald door de coëfficiënt uit het regressiemodel te delen door de berekende waarde in 2000. Een voorbeeld is de indicator voor de consumptieve bestedingen. Deze indicator wordt uitgedrukt in euro's (prijzen van 2000) per inwoner. Uit het regressiemodel volgt een significante trendlijn met een coëfficiënt van 221,80 euro. De waarde van de coëfficiënt is vervolgens gedeeld door de berekende waarde (19008,50 euro) in het jaar 2000. Het quotiënt geeft de procentuele jaarlijkse verandering (1,2 procent).¹

Wanneer de coëfficiënt niet significant afwijkt van nul dan krijgt de betreffende indicator in de visualisatie de kleur "geel", omdat uit de regressie niet duidelijk is of het beter of slechter gaat. De indicator tevredenheid is hiervan een voorbeeld.

¹ Op deze methode zijn enkele uitzonderingen: De berekende waarde in 2000 ligt voor die indicatoren onder nul, waardoor het teken van de verandering (plus en min) omslaat. In die gevallen is de geobserveerde waarde in 2000 genomen als deler.

De gebruikte symbolen en kleuren:

Nederlandse trends

Bij de kleurbepaling (rood, geel of groen) wordt gekeken of de stijging of daling van een indicator een direct positief effect heeft op de kwaliteit van leven of op de hulpbronnen of juist niet, onder de veronderstelling dat de andere indicatoren niet veranderen. Per indicator wordt aangegeven welke trend als positief wordt aangeduid.

De volgende symbolen worden gebruikt:

	Stijgende trend, positief effect op duurzaamheid
	Dalende trend, positief effect op duurzaamheid
	Gelijkblijvende/onbekende trend, neutraal effect op duurzaamheid
	Dalende trend, negatief effect op duurzaamheid
	Stijgende trend, negatief effect op duurzaamheid
	Onbekend (geen data)
	Aandachtsgebieden
	Definitie

Is er geen duidelijke trendaanduiding, dan wordt gebruik gemaakt van de mening van deskundigen.

Nederland ten opzichte van EU-landen

Voor het beoordelen van de positie van Nederland ten opzichte van de andere lidstaten van de Europese Unie wordt een relatieve maatstaf gebruikt. De waarde van de indicator voor Nederland wordt dan vergeleken met die van de andere lidstaten. De relatieve plaats in de rangorde bepaalt de kleur van de indicator. De gedachte hierbij is dat ons land op een bepaald gebied 'goed' kan presteren, maar als alle andere Europese landen beter presteren, krijgt Nederland toch 'rood'.

Om de relatieve positie van Nederland te bepalen wordt de plaats van Nederland in de Europese rangorde gedeeld door het aantal EU-lidstaten waarvoor data beschikbaar zijn. Staat Nederland in een Europese vergelijking bijvoorbeeld op plaats 10 en zijn er cijfers voor alle 27 lidstaten beschikbaar, dan is de waarde van de indicator voor ons land $10/27 = 0,37$. Omdat deze waarde tussen de $1/3$ en $2/3$ ligt, wordt de kleur geel. Landen met dezelfde waarde voor een bepaalde indicator krijgen dezelfde positie.

Vervolgens wordt deze waarde vergeleken met de volgende grenzen:

	$0 \leq \text{waarde} \leq 1/3$
	$1/3 < \text{waarde} < 2/3$
	$2/3 \leq \text{waarde} \leq 1$
	Onbekend (geen data)
	Aandachtsgebieden
	Definitie

Als meerdere landen dezelfde waarde voor een bepaalde indicator hebben, dan krijgen ze dezelfde positie.

Belangrijk om hierbij op te merken is dat de maatstaf bij de Europese vergelijking relatief is. Nederland kan op een bepaald gebied “goed” presteren, maar als alle andere Europese landen beter presteren, wordt Nederland toch met “rood” beoordeeld. Ook kan een relatief kleine verandering in de cijfers zorgen voor een ingrijpende verandering in de kleur.